

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3MCdo/3/2011
Identifikačné číslo spisu:	9011899830
Dátum vydania rozhodnutia:	23.05.2012
Meno a priezvisko:	JUDr. Daniela Sučanská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2012:9011899830.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci prejednávania dedičstva po poručiteľovi T. Y., narodenom XX. L. XXXX, ktorý naposledy býval v U. a zomrel XX. L. XXXX, za účasti 1/ Slovenskej republiky - Obvodného úradu v Banskej Bystrici, so sídlom v Banskej Bystrici, Nám. Ľudovíta Štúra č. 1, a 2/ L. U., bývajúceho v R., zastúpeného JUDr. Jurajom Bodnárom, bývajúcim vo S., M.. XXXX/XX, vedenom na Okresnom súde Zvolen pod sp. zn. 27 D 153/2009, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti uzneseniu Okresného súdu Zvolen z 3. júna 2010 č.k. 27 D 153/2009-64, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Okresného súdu Zvolen z 3. júna 2010 č.k. 27 D 153/2009-64 z r u š u j e a vec vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Okresný súd Zvolen uznesením z 3. júna 2010 č.k. 27 D 153/2009-64 určil všeobecnú cenu majetku poručiteľa sumou 14 535,15 €, výšku dlhov sumou 879,86 € a čistú hodnotu dedičstva sumou 13 655,29 €. Potvrdil, že dedičstvo, ktoré nenadobudol žiaden dedič, pripadlo štátu. Zároveň určil odmenu súdnej komisárky. Rozhodnutie odôvodnil tým, že poručiteľ zomrel bez zanechania závetu, slobodný, bezdetný. Dedičské práva po poručiteľovi ako zákonný dedič v štvrtej skupine dedičov uplatnil L. U., ktorý sa postaral o poručiteľov pohreb. Podľa názoru súdu nebola splnená podmienka pre uznanie jeho dedičského nároku v zmysle § 474 ods. 1 Občianskeho zákonníka vzhľadom na to, že nežil s poručiteľom v spoločnej domácnosti po zákonom stanovenú dobu. Keďže nebol zistený žiadny dedič poručiteľa, pripadol majetok poručiteľa štátu ako tzv. odúmrt'.

Na základe podnetu L. U. podal generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) mimoriadne dovolanie proti uzneseniu Okresného súdu Zvolen z 3. júna 2010 č.k. 27 D 153/2009-64 a žiadal napadnuté uznesenie okresného súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Po podrobnom opísaní sledu rozhodujúcich skutkových okolností a priebehu dedičského konania súdu prvého stupňa vytkol, že v konaní o dedičstve, ktoré je nesporovým konaním, v ktorom vzájomné

postavenie účastníkov dedičského konania nie je kontradiktórne, súd sám riešil spornú otázku dedičského práva L. U.. Vzhľadom na nesporový charakter dedičského konania, sporné otázky v konaní (napr. či niekto je alebo nie je dedičom), je potrebné určiť v sporovom konaní. Výplýva to z § 175k O.s.p., v zmysle ktorého po márnom pokuse o zmier, súd odkáže uznesením toho dediča, ktorého dedičské právo sa javí ako menej pravdepodobné, aby svoje práva uplatnil v určenej lehote žalobou. Preto v nesporovom konaní nemôže byť riešený spor o právo alebo právne záujmy osôb. To, či L. U. patrí v konaní o dedičstve po poručiťovi postavenie dediča, je skutkovo spornou otázkou, od vyriešenia ktorej závisí rozhodnutie o jeho dedičskom práve. L. U. tvrdil rozhodujúce skutočnosti, podľa neho právne relevantné, od ktorých odvodzoval svoje dedičské právo po poručiťovi, ktoré druhý účastník popieral. Pokiaľ sa súdu v dedičskom konaní nepodarilo dosiahnuť zmier ohľadne práv účastníkov konania, mal postupovať podľa § 175k O.s.p. Napriek jednoznačnej právnej úprave súd v typickom nesporovom konaní predvolal fyzické osoby, ktorým kládol otázky ako svedkom a následne sám vyriešil spornú skutkovú otázku a rozhodol, že dedičstvo pripadá štátu. Týmto postupom súd porušil zákon a L. U. odňal možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Z týchto dôvodov generálny prokurátor navrhol, aby mimoriadnym dovolaním napadnuté uznesenie bolo zrušené a vec vrátená súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

L. U. sa v celom rozsahu stotožnil s mimoriadnym dovolaním; zástupca štátu sa k mimoriadnemu dovolaniu písomne nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd rozhodujúci o mimoriadnom dovolaní (§ 10a ods. 3 O.s.p.) po zistení, že tento opravný prostriedok podal generálny prokurátor (§ 243e ods. 1 O.s.p.) v lehote jedného roka (§ 243g O.s.p.) proti rozhodnutiu, ktoré môže napadnúť týmto opravným prostriedkom, preskúmal napadnuté uznesenie bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243a ods. 3 O.s.p.) v rozsahu podľa § 243i ods. 2 v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie je opodstatnené.

Podľa § 243f ods. 1 O.s.p. mimoriadnym dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie súdu za podmienok uvedených v § 243e O.s.p., ak a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237, b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

Na výskyt procesných väd konania vymenovaných v § 237 O.s.p. prihliada najvyšší súd nielen v konaní o dovolaní (viď § 242 ods. 1 O.s.p.), ale aj v konaní o mimoriadnom dovolaní (viď § 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p.) bez zreteľa na to, či boli alebo neboli v tomto mimoriadnom opravnom prostriedku uplatnené. O procesnú vadu konania v zmysle § 237 O.s.p. ide vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ nepodal sa návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom a g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. v konaní o mimoriadnom dovolaní nevyšli najavo.

Generálny prokurátor namieta, že v konaní došlo k procesnej vade v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. O vadu tejto povahy ide v prípade nesprávneho postupu súdu v občianskom súdnom konaní, ktorý porušuje ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku a má za následok znemožnenie realizácie procesných oprávnení účastníka, ktoré sú mu v súdnom konaní priznané za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv.

V zmysle § 175b vety prvej O.s.p. účastníkmi konania o dedičstve sú tí, o ktorých sa možno dôvodne domnievať, že sú poručiťovými dedičmi, a ak takých osôb niet, štát. Podľa § 175k ods. 1 O.s.p. ak niekto pred potvrdením nadobudnutia dedičstva tvrdí, že je dedičom, a popiera dedičské právo iného dediča, ktorý dedičstvo neodmietol, vyšetrí súd podmienky dedičského práva oboch a koná ďalej s tým,

u koho sa domnieva, že je dedičom. Podľa § 175k ods. 2 O.s.p. ak však rozhodnutie o dedičskom práve závisí od zistenia sporných skutočností, odkáže súd uznesením po márnom pokuse o zmier toho z dedičov, ktorého dedičské právo sa javí ako menej pravdepodobné, aby svoje právo uplatnil žalobou. Na podanie žaloby určí lehotu. Ak žaloba nebude podaná v lehote, pokračuje súd v konaní bez zreteľa na tohto dediča.

V predmetnom konaní o dedičstve zostala skutkovo spornou otázkou existencia skutočností, od ktorých L. U. odvodzoval svoje dedičské právo po poručiteľovi, ktoré druhý účastník tohto konania popieral; od vyriešenia tejto otázky záviselo rozhodnutie o dedičskom práve L. U.. Pokiaľ sa súdu nepodarilo dosiahnuť zmier účastníkov konania, mal postupovať podľa § 175k ods. 2 O.s.p. a v súlade s týmto ustanovením odkázať L. U., ktorého dedičské právo sa javilo ako menej pravdepodobné, na uplatnenie práva žalobou v stanovenej lehote. Súd takto ale nepostupoval. Zo spisu vyplýva, že v tomto nesporovom konaní predvolal osoby, ktorým kládol otázky ako svedkom (viď zápisnice z 15. januára 2010 a 5. februára 2010 na č.l. 34 a 35 spisu), sám „vyriešil“ spornú skutkovú otázku a rozhodol, že dedičstvo pripadá štátu. Týmto postupom súd porušil zákon a L. U. znemožnil realizáciu jeho procesných oprávnení účastníka konania.

Na základe vyššie uvedeného dospel najvyšší súd k záveru, že mimoriadnym dovolaním napadnuté uznesenie bolo vydané v konaní, v ktorom došlo k procesnej vade v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. (§ 243e O.s.p. v spojení s § 243f ods. 1 písm. a/ O.s.p.). Najvyšší súd vzhľadom na to toto rozhodnutie zrušil a vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie (§ 243b O.s.p. v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p.).

Ak dôjde k zrušeniu napadnutého rozhodnutia, súd, ktorého rozhodnutie bolo zrušené, koná ďalej o veci. Pritom je právny názor súdu, ktorý rozhodoval o mimoriadnom dovolaní, záväzný. V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a konania o mimoriadnom dovolaní (§ 243d ods. 1 O.s.p. v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.